

Tupakoitsijan tunnustuksia

JUHA PARTANEN

Nykyinen maailmanlaajuinen kampanja tupakointia vastaan, joka pyrkii rajoittamaan tilaisuuksia tupakointiin, syyttää tupakan valmistajia valheellisesta mainonnasta ja syyllistää tupakoitsijoita, perustuu epäilemättä kiistattomiin lääketieteellisiin tosiasioihin, mutta myös moralisointiin. Se on saanut minut pohtimaan syitä, miksi edelleen jatkan tupakointia, ilman aikomustakaan lopettaa, ainakaan ennen kuin siitä koituu vakavaa terveydellistä haittaa.

En aloittanut tupakointia tovereiden painostuksesta tai heidän esimerkkiään noudattaen. Päätös oli henkilökohtainen, kun poltin ensimmäiset äidiltäni pihistetyt savukkeet samana päivänä, kun täytin 15 vuotta. Hän oli kertonut minulle, miten hän oli joutunut turvautumaan tupakkaan sodan aikana joutuessaan lottana siirtelemään kaatuneiden ruumiita rintaman tuntumassa. Isäni kuoli, kun olin 11-vuotias, hän ei polttanut. Mutta äitini oli aina ollut minulle läheisempi, ja tuntui täysin luonnolliselta seurata hänen esimerkkiään. Kouluaikana savukkeesta tuli vahva side minun ja parhaiden kavereideni välillä. Välitunneilla meidän jengi vetäytyi erilleen polttamaan yhdessä, erottauduim-

me muista. Toisinaan, kun poltin julkisella paikalla, saatoin havaita, miten lapsenomainen ulkonäköni onnistui hämmästyttämään tuntemattomia ihmisiä. Savuke oli minulle vahva aikuisuuden merkki.

Kuusikymmenluvulla siirryin savukkeista sikareihin. Savukkeiden savu alkoi ärsyttää kurkkua, ja varmaan sikarin mieheks imago myös vetosi minuun. Poltin aluksi paksuja corona-sikareja, mutta vuosien mittaan ne ovat pienentyneet.

Tupakoitsijan urani on jatkunut 54 vuotta, ja sikareista on tullut olennainen osa persoonallisuuttani ja elämäni, tapaan tehdä töitä. Säännöt ovat yksinkertaiset: poltan aina kun tekee mieli ja se on mahdollista, ilman pienintäkään yritystä rajoittaa kulutustani. Käytännössä se merkitsee tusinaa pikkusikaria joka päivä. En osaa kuvitella, että pystyisin kirjoittamaan riviäkään minkäänlaista tekstiä sytyttämättä sikariani. Minua ovat ilahduttaneet vanhan Luis Bunuelin ylistys tupakalle hänen omaelämäkerrassaan, Hans Castorpin ja ylläkäri Behrensin keskustelut Thomas Mannin romaanissa Taikavuori, aiheena heidän lempisikareidensa ominaisuudet.

Kaikesta huolimatta en ole si-

tä mieltä, että tupakoinnin lopettaminen olisi hyvin vaikeaa, kunhan vain siihen on hyvä syy. Kun menin ensi kertaa Japaniin, arvelin, että tupakointi estäisi minua nauttimasta japanilaisen keittiön tarjoamista herkeistä makuelämyksistä, enkä kolmen kuukauden aikana polttanut kertaakaan. Palattuani aloitin uudelleen polttaen aluksi yhden ison sikarin viikossa, mutta omaksuen vähitellen entiset totumukseni.

Makuelämyksen ja aivojeni kaipaaman nikotiinin lisäksi tupakointi tarjoaa muitakin iloja. Olen oppinut nauttimaan savun estetiikasta. Savu tekee näkyväksi hengityksen, jokaisen elävän olennon perustoiminnan. Kun poltan, tulen tietoiseksi siitä, että hengitän, olen elossa. Puhallan savun suustani, hengitykseni aaltoilee ympärilläni, muotoutuu kuulaiksi pilviksi ja taipuisiksi köynnöksiksi, keijujen kiharoiksi; puhaltamani savu ja suoraan sikarista lähtevä sinertävämpi savu kietoutuvat toisiinsa ja kohoavat kohti korkeutta. Puristan huoleni kevyesti yhteen, muovaan pieniä savurenkaita, jotka hitaasti hajoavat. Savu on aineista haurain. Keveydessään ja aineettomuudessaan, arvaamattomissa liikkeissään se on mielikuvieni ja haaveitteni kaltainen.